

Denne kolonne er
forbeholdt sensor.DEL A1. Postmodernisme

Postmodernismen er en kritikk mot modernismen. Forestillingen en hadde under modernismen, som handler om stor tro på fremskritt, Europa som ideal, naturgitt utvikling (positivisme), rasjonalitet, blir latterliggjort i postmodernismen. Lash & Urry kom med 14 punkter som viste overgangen fra modernisme til postmodernisme. Kort fortalt handlet de om fokus skifte fra industri til servicenæring, fra velit på nasjonalstaten til globalisering, fra troen på naturgitt utvikling til troen på dynamisk utvikling. En teoretiker som blir nevnt i forbindelse med postmodernisme er analytiker Anthony Giddens. Han blir fremstilt som mellommann mellom modernisme og postmodernisme. Han bruker ordet sen- eller neo-modernisme istedenfor post-modernisme fordi han, i motsetning til Lash & Urry, ser på senmodernismen som en videreutvikling av modernismen, og ikke som noe helt nytt. Den tidlige fasen av modernismen bærer preg av positivistiske holdninger, det vil si tro på fremtidig, naturgitt utvikling, rasjonalitet, mens den senere fasen er mer opptatt av globalisering, og refleksivitet. Refleksivitet peker på hvordan en håndterer kunnskap. En kan si at en reflekterer over kunnskap om nåtid og fortid for å kunne ta en avgjørelse for hva en skal gjøre i framtida.

Postmodernisme er det en kan si preger dagens samfunn. Globaliseringen har gjort verden mindre, dersom det skjer en skytetragedie på en skole i USA så kan vi lese det i nyhetene bare noen sekunder etter at det har inntruffet.

Denne kolonne er
forbeholdt sensor.

2. Sosial arbeidsdeling

Sosial arbeidsdeling går ut på at en deler opp arbeidet i mindre enheter, og setter arbeidere til å være ansvarlige for de forskjellige arbeidsprosesser. En kan si at det er en form for spesialisering, hvor arbeideren blir en spesialist på sitt felt. Dette igjen vil føre til at det dannes sosiale grupper, hvor noen for eksempel styrer over kapitalen i bedriften, mens noen jobber "på gulvet".

En teoretiker som er svært sentral i forhold til dette begrepet er Karl Marx. Selv om han var enig med Adam Smith i at arbeidsdeling fører til effektivitet og økonomisk vekst, så var han skeptisk til arbeidsdeling. Han mente blant annet at arbeidsdeling førte til store forskjeller mellom eiere og arbeidere, henholdsvis kapitalen og proletarene.

Arbeidsdelingen ville føre til klasseinndeling av disse, hvor noen ble rike (kapitalen/eiere) mens andre ikke fikk ta del i den økonomiske veksten (proletarene).

Dette klasse skillet blir ytterligere befestet ved at arbeidene blir utsatt for fremmedgjering gjennom arbeidsdelingen, noe som gjør at arbeideren mister selvfølelsen sin. Dette vil til slutt resultere i en klassekamp mellom proletarene og kapitalistene, ifølge Marx.

En kan altså si at sosial arbeidsdeling handler om at en blir delt inn i klasser

Denne kolonne er
forbeholdt sensor.

3 Gemeinschaft og Gesellschaft

Dette begrepspar er det som Ferdinand Tönnies er mest kjent for. Han utviklet en teori om disse to forskjellige samfunnstypene for å forklare forskjellen mellom samholdet i henholdsvis det før-industrielle samfunn og i det moderne samfunn.

Gemeinschaft er et samfunn som bygger på vesensvilje (eller Wesenwille). Et slikt samfunn er styrt av de nære bånd, mellom familie, venner eller naboer. Vesensviljen kommer sterkest til uttrykk gjennom relasjonen mellom mor og barn, og ektefeller. Gemeinschaft illustrerer et typisk før-industrielt samfunn, hvor man ikke er avhengige av hverandre i det daglige liv, men hvor man står sammen deson det er noe som treer, eller man gjennomfører bestemte ritualer og lignende. Gemeinschaft kan sies å tilsvare et samfunn som har det Durkheim kalte mekanisk solidaritet.

Gesellschaft er et samfunn hvor kårviljen (eller Kürwille) er utgangspunktet for samholdet. Det vil si at man danner seg relasjoner i forhold til kjøp og salg, det er kunderelasjoner heller enn blodsband. I et slikt samfunn har man mer fokus på det individuelle, og man er avhengige av å ha samhold med hverandre også i det daglige liv. Gesellschaft er det som kjennetegner et moderne samfunn. En kan si at dette tilsvare Durkheims organisk solidaritet.

Tönnies presiserte at det ikke finnes rene Gemeinschaft eller Gesellschaft, men at de kan fungere som en generell oversikt over forskjellige typer samfunn.

Denne kolonne er
forbeholdt sensor.

6. Objektivitet

Det å være objektiv handler kort fortalt om at en forsøker å finne ut om hvordan noe er. Man søker å avdekke sannheten bak noe. Ved å være objektiv skal en se bort fra forklaringer som har med tid og rom å gjøre, man skal ikke la seg farge av egne eller andres verdier, man skal altså være verdineutral. Objektivitetens motsatt er relativisme.

Begrepet objektivitet har blitt diskutert i forhold til vitenskap. Er vitenskap objektiv? Naturvitenskap søker å være det, man er opptatt av å finne sannheten, men om det er mulig å forholde seg fullstendig objektiv til kunnskap en avdekker er diskutabelt. I forhold til samfunnsvitenskap er det så og si umulig å være objektiv. Samfunnsvitenskap er en fortolkingsvitenskap, det vil si at den er basert på at en skal tolke det en finner. For å kunne tolke noe i samfunnsvitenskap så blir en påvirket av verdier og normer. Lognet at man studerer menneskelige forhold så blir man farget av deres verdier, og også egne. Samfunnsvitenskap er derfor ikke objektiv. Samtidig så kan en si at en samfunnsviter har et subjekt-subjekt forhold (Skjerheim) til de som han/hun studerer. Det er nødvendigvis et forholdsvise personlig forhold mellom forsker og den som blir forsket på. Objektivitet er derimot mer upersonlig.

Denne kolonne er
forbeholdt sensor.

DEL B

2. Hvordan kan begrep som solidaritet, identitet og rasjonalitet synliggjøre global oppvarming som et samfunnsvitenskapelig tema? Drøft minst to av begrepene i lys av pensum og vis hvordan det er mulig å ta dem i aktuell bruk.

I denne delen av besvarelsen skal jeg først ta for meg hva de tre begrepene betyr. Deretter skal jeg gjennom å drøfte begrepene forsøke å svare på spørsmålet over.

Tilslutt gir jeg en kort konklusjon over hva jeg har funnet.

Denne kolonne er
forbeholdt sensor.

Hva betyr solidaritet? For å kunne besvare det skal Durkheim og hans begreper mekanisk- og organisk solidaritet benyttes. Kort fortløst så kan en si at solidaritet er samhold. Det vil si hvordan mennesker i et samfunn holder sammen, og hvorfor, hva er det som forener dem?

Durkheim var opptatt av å studere hvordan samholdet i samfunn var, og hans teori viser til to former for solidaritet.

Den mekaniske solidariteten kommer til uttrykk i før-industrielle samfunn, det vil si samfunn uten arbeidsdeling. De kollektive behov går foran de individuelle, den kollektive bevissthet er sterk.

Sammenholdelsesprinsippet er de nære relasjoner en har til de rundt seg, slik som i Tönnies' Gemeinschaft.

Den organiske solidariteten er mer fremtredende i det moderne samfunn, hvor man har arbeidsdeling. I slike samfunn blir individualitet fremhevet, og man danner relasjoner til mennesker en møter i forbindelse med arbeidsplassen. En kan med andre ord si at samtidig med at en blir mer individuelt rettet, så får en en samholdsfølelse med det kollektive miljøet rundt seg. Som hos Tönnies' Gesellschaft, så er samholdet basert på kjøp og salg, hvor aktørene er mer kalkulete.

Begrepet rasjonalitet omfatter så mangt, men en samfunnsteoretiker som er mer sentral enn noen annen i forhold til dette er Max Weber. Det er derfor hensiktsmessig å se på hans teori for å få en forståelse av hva rasjonalitet innebærer.

Weber var opptatt av å se på hvilken rasjonalitet

Denne kolonne er
forbeholdt sensor.

det var som lå bak handlinger. Han skilte mellom målrasjonell og verdirasjonell handling. Den første handler om at en handler ut fra et ønsket mål. Man forventer å få et gitt utfall av den bestemte handlingen og handler deretter. En verdirasjonell handling handler om at en handler ut fra verdier eller normer som er enskelige, enten av samfunnet eller hos seg selv. Ens handling blir underbygget av om det er rett eller galt å gjøre det. Ved å se på disse to rasjonelle handlingstyper, så kan en forstå rasjonalitet som at en er bevisst på hva som skjer når en handler.

Weber viste også til to handlingstyper som dominerte i færrasjonelle samfunn, nemlig affektuell og tradisjonell handling. Den første viser til handling styrt av følelser, den andre handling styrt av sed, skikk.

Identitet er det som kjenner seg igjen hvem en selv er. Hvordan en ser seg selv formes av de som er rundt en. Hvordan en danner sin identitet er ulikt, men det fins flere teorier om det. George Herbert Mead er en av de som har sett på hvordan en utvikler selvet, eller sin identitet. Han la vekt på at fra vi er født er vi omgitt av signifikante andre (significant others) som oppfatter oss på en bestemt måte. Barnet har et "jeg" og et "meg" som det identifiserer seg med, hvor jeg er subjekt og meg er objekt. Det barnet ser på som "meg" er de uttalelsene barnet har av hvordan de signifikante andre oppfatter det. "Jeg" er måten barnet oppfatter seg selv. Identitet dannes altså i samspill mellom individ og samfunn.

Denne kolonne er forbeholdt sensor.

Karl Marx var av en annen oppfatning når det gjaldt utvikling av identiteten. Han så på arbeid som den viktigste kilden for utvikling av sin identitet. Han mente at en identifiserer seg med den en arbeider med, og oppfatter seg selv ut fra det.

For å sammenfatte hva identitet handler om så kan en si at identitetsdannelse blir påvirket av flere forhold. Identitet er altså hvordan en ser seg selv.

Hvordan kan så disse begrepene synliggjøre global oppvarming som et samfunnsvitenskapelig tema?

Når det gjelder solidaritet så kan en si at man gjennom å vise samhold kan få spredt informasjon om global oppvarming. Dersom en kan si at dagens samfunn er preget av organisk solidaritet, så innebærer det at man har relasjoner til andre mennesker på en slik måte at man kan få spredt informasjon over store distanser. Vi er ikke et samfunn hvor vi kun har relasjon til de vi er i umiddelbar kontakt med, informasjonsteknologien har gjort det mulig å ha kontakt, og relasjoner til mennesker over hele jordkloden, noe som skaper samhold på tross av landegrensene. Global oppvarming er et samfunnsvitenskapelig tema på så måte at det angår samfunnet som helhet, alle samfunn blir påvirket av den globale oppvarmingens implikasjoner. Dersom en føler solidaritet med de som global oppvarming går mest ut over, kan det bidra til at dette temaet blir belyst innen

Denne kolonne er
forbeholdt sensor.

Samfunnsvitenskapens rolle i det aktuelle landet
en bor i.

Rasjonalitet kan synliggjøre global oppvarming som
et samfunnsvitenskapelig tema ved at man
gjennom rasjonelle handlinger er seg berisst
hvordan en best kan handle for å begrense
den globale oppvarmingen. Ved å vite hva
rasjonalitet betyr kan en forstå, ut fra en
rasjonell tankegang hva som fører til global
oppvarming, og dens implikasjoner for det samfunnet
vi lever i.

Global oppvarming i forhold til identitet handler
om at en bør være seg berisst sine holdninger og
tanter omkring dette temaet. Ved å se på de
signifikante andre (Mead) formes en identitet, og
en tillegger seg også holdninger og verdier fra disse.
Dersom man er seg selv berisst, og er berisst det
en omgir seg, kan man synliggjøre global oppvarming
som et samfunnsfaglig tema ved å være seg selv.

Det en kan si at kan være felles for alle
begrepene er at en snakker om individer. Et
individ er en rasjonell aktør, er solidansk med
andre og har sin egen identitet. Dersom individet
gjennom holdninger og handlinger er berisst på global
oppvarming, kan det bidra til å synliggjøre dette
temaet som et samfunnsvitenskapelig tema.

Ved å se på "Weber-Ernsikten" så skjønner en at i ved å
studere individer, så kan en forstå endringer i
samfunnet. Det er kun individer som handler, og de
handler rasjonelt.

Denne kolonne er forbeholdt sensor.

Det jeg har funnet er at solidaritet, identitet og rasjonalitet kan sees på i individnivå, og at det kan bidra til å synliggjøre global oppvarming som et samfunnsvitenskapelig tema gjennom at hvert enkelt individ handler og omformer samfunnet. Alle samfunn består av individer, summen av alle individer er samfunn.